Published and distributed under permit (No. 197), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. ЧИСЛО 67. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ВТОРОК, 22-го МАРТА, 1921.

VOL. XXIX. No. 67. JERSEY CITY, N. J., TUESDAY, MARCH 22, 1921. THREE CENTS

Президент Гардинг проти версальського мирового договору.

СЕНАТОРИ КАЖУТЬ, ЩО ВІН Є ЗА ПРОГОЛОШЕННЄМ МИРА З НІМЕЧЧИНОЮ І ОКРЕМИМ ДОГОВОРОМ.

Версальський мир вважає несправедливим і не хоче його навіть без Ліги.

НАТОМІСЦЬ Є ЗА СОЮЗОМ НАРОДІВ, ЩО ЛАГОДИВ БИ НАРОДИ ЗГОДОЮ, НЕ ВІЙНОЮ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 19. марта. — Вістки, які недавно були подали нюйорські часописі, буцім то президент Гардинг ставиться вже прихильнійше до версальського мирового договору, та що він тепер є за тим, аби справу проголошення мира з Німечиною відложити в безконечність, — є чистою видумкою, призначеною для пропаґанди. Президент нікому подібних поглядів не заявляв.

Навпаки, сенатори, що стоять близко президента і переспрaвляють з ним про питання міжнародньої політики, заявляють, що президент Гардинг рішучо в нічому свого дотепершнього становища до справи мира з Европою не змінив.

Президент Гардинг не має гадки піддавати наново під дебати сенатови версальського мирового договору, але стоїть за тим, щоби Конґрес ухвалив резолюцію сенатора Накса, з Пенсилвенії, або подібну, що Злучені Держави находяться на мировій стопі з Німеччиною.

Ті сенатори далі заявляють, що президент Гардинг є проти версальського мирового договору, хотяй би з нього і викинуто постанову про Лігу Народів, бо він вважає, що сей договір і так є повний великих несправедливостий, яких Злучені Держави не повинні стати співучасником.

Президент Гардинг є за Союзом Народів, який старався би на будуче унеможливити війни дорогою переговорів і угоди, а не військової сили.

З Німечиною, як кажуть сенатори, президент Гардинг хоче, по проголошенню мирового стану, заключити договір приязни і торговельний, який дав би змогу обом державам відновити зносини дипльоматичні і торговельні.

Коли вже се станеться, то президент Гардинг готовий дати почин до створення Союза Народів зі світовим судом справедливости як основною підставою. Він також є приклонником обмеження зоружень.

Президент Гардинг не змінив свого становища до міжнародньої політики і, як каже, з полагодою питань сеї політики не гадає спішитись.

ЯК РАТУВАТИ СКРУТНЕ ПОЛОЖЕННЄ ЗЕЛІЗНИЦЬ В АМЕРИЦІ?

Вірителі зелізничих компаній (властителі бондів) є за державною контролею зелізниць. Опісля є за зарядом і власністю зелізниць.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 20. марта. — „Національне стоваришенне властників зелізничих бондів" (бонди на позичене публикою гроші зелізничим компаніям) заявилось за тим, щоби правительство мало строгий нагляд над зелізницями, сподіваючися в той спосіб зарадити скрутному положенню зелізниць в Америці.

Президент стоваришення, С. Дейвис Ворфілд, заявив, що плян урядового нагляду над зелізницями буде предложений міжстейтовій промисловій комісії сенату на руки голови сеї комісії, Камминса, та що представники сеї організації являться пізнійше перед комісією домагатись приняття сеї пропозиції стоваришення.

Президент стоваришення Ворфілд сказав, що нема иншого виходу для направи тої шкоди, які воєнні відносини нанесли зелізницям підчас державного заряду ними, як те, щоби надалі віддати зелізниці урядови під заряд, зачим повинна держава перенятн зелізниці на власність, мимо того, що нарід сьому противний.

СПРАВА ОБМЕЖЕННЯ ІМІҐРАЦІЇ В КАНАДІ.

МОНТРЕАЛ, (Канада), 20. марта. — Аґітація за обмеженнєм іміґрації перекинулася зі Злучених Держав до Канади. Проти неї виступають завзято великі зелізниці, котрі кажуть, що їх розвій залежить виключно від великого напливу нових іміґрантів.

КАЖУТЬ, ЩО ТРЕБА ЧИСЛИТИСЯ З МОЖЛИВИМ БАНКРОТСТВОМ ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, столиця Польщі, 25. лютого лютого. (Приватна телеграма). — Тутешня польська газета „Пршеґльонд Вечорни" подає заяву одного німецького державника про банкротство Польщі.

Він сказав кореспондентови сеї газети так:

„На всякий випадок треба числитися з евентуальним державним банкровством Польщі. Про се поучує нас історична кріза у Відні в 1873 році або звісний упадок по війні з Францією. Міністер фінансів є цілком свідомий можливости такого банкротства".

НЕ ВІДПОВІДНА НА ПРИБРАНУ ДОЧКУ.

Нюйорський суддя Когален відкинув просьбу 67-літного старця Герберта Кертиса, котрий просив суд о дозвіл прибрати собі як дочку 29-літну Мері Лойс Факс, заводову танцюристку, котра через 2 роки вчила старого танцювати. В своїй просьбі він заявив бажаннє зробити її своєю виховванкою, щоби вона потішала його на старі роки. Суддя з обуреннєм відкинув просьбу: „Як се є причина для вашого бажання прибрати собі за дочку отсю женщину, то тоді вам не вдасться зробити в моїм суді. Се було би насмішка над суспільностю, і якби я на се дозволив раз, то тут зараз налізлоби до мене богато старих розпусників, котрі хотілиби прибирати собі за дочки молоді дівчата".

ВІСТКА ПРО ЗАЯВУ ЛЕНІНА ВИКЛИКАЛА СЕНЗАЦІЮ У ВАШИНҐТОНІ.

Сенатори і президент Гардинг зацікавились заявою Леніна, що Росія мусить кинути диктатуру пролетаріяту, а приняти народній парлямент.

ЗАПОВІДАЮТЬ ВІДРОДЖЕННЄ РОСІЇ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., — 20. марта. — В тутешніх політичних кругах, особливо між сенаторами, обговорюють тепер справу відношення Злучених Держав до совєтської Росії.

Факт, що совєтська Росія в останних днях підписала торговельний договір з Великою Британією, а також усякі умови з иншими малими державами в Европі, заінтересував тутешні політичні круги до сеї міри, що вже говорять про можливу умову в торговельних справах із совєтською Росією, а навіть про навязанне з нею дипльоматичних зносин.

Кажуть, що і президент Гардинг заінтересувався дуже останніми договорами із совєтською Росією.

Вістка, пущена нюйорським дневником „Гералдом", **що Микола Ленін заявив недавно на 10-тому всеросійському конґресі російської комуністичної партії, що Росія мусить змінити дотеперішню своє політику і приняти парляментарний устрій,** — викликала у Вашинґтоні прямо сензацію. Сенатори кажуть, що як се правда, то се викличе переворот в міжнародній політиці. Росія при парляментарному режимі може прийти до себе і відродитися із занепаду; другі держави навязали би з нею зносини та уможливили б ній прийти до економічної рівноваги та уздоровлення.

Одначе усі вижидають ще нетерпеливо потвердження сеї вістки про заяву Леніна в Москві.

ТРАҐЕДІЯ ХЛОПЧИНИ.

ВІДІБРАВ СОБІ ЖИТТЄ, З ПРИЧИНИ, ЩО ЙОГО НЕ ЗАПРОШЕНО НА ВЕСІЛЛЄ.

РИДЖВУД, Н. Дж., 20. марта. — Хлопчина 13-літний, Генри Водсворт Смит, син Вилиєма Г. Смита, урядника з митниці в Ню Йорку, відібрав собі житте в домі родичів в Глен Рак, звязавши собі шию краваткою і завісившись на зелізному ліжку.

Причиною самовбийствахлопчини було, що сусід Дж. Р. Тависенд не запросив його на своє весілле з панею Джен Чапел, хотяй запросив його родичів і його шкільного товариша і приятеля Джорджа Каминґса.

Він наперед грозив, що відбере собі житте, як не дістане запрошенне. Коли весільний обхід зачався, хлопчина підбіг під вікно подивитись до середини, але скоро вернувся бігом домів і там виконав свою погрозу.

Родичі вернувшися з весілля, застали сина мертвим.

РОСІЯ МАЛА ЗАКЛЮЧИТИ УМОВУ З ТУРЕЦЬКИМИ НАЦІОНАЛІСТАМИ.

ЛОНДОН, 20. марта. — Часопись „Дейли Геральд" доносить, що дня 16. марта підписано умову межи російською совєтською републикою та національним зібраннєм Туреччини, в котрій Росія ґарантує свободу Туреччини та зобовязуєся не підписувати жадної межидержавної умови, котрої не приймє турецьке національне зібранне.

Польща радується миром з Росією.

ПОЛЬСЬКИЙ ПРЕМІЄР МІНІСТРІВ ВЕЛИЧАЄ ПОЛЬЩУ ЗА МИР.

ВАРШАВА, 19. марта. — Премієр польських міністрів Вітос виступив нині підчас вечірного представлення на сцену опери та заявив зібраній публиці, що мир межи Росією та Польщею підписаний.

Вітос думав виголосити сю промову в польськім соймі, але вістка про підписанне мира наспіла вже тоді, як соймове засіданне було уже замкнене.

В своїй промові в опері премієр Вітос заявив, що Польща принесла мир не лише Польщі, але й цілому світови. Він величав далі будучність Польщі, котра через сім літ посвячувала усі сили війні, а від тепер буде могла віддатися мирній праці. Мировий договір з большевиками, говорив він далі, віддав Польщі таке місце в світі, яке їй належиться.

В подібнім тоні, як премієр Вітос, заявляються також польські часописі. Вони всі висказують своє вдоволенне з підписання мира і заявляють, що аж тепер Польща стане з рештою світа працювати для мирного розвою.

Совєтський уряд узброює жидівське населеннє України.

ВСІ ЖИДИ ПОНИЗШЕ 60 ЛІТ ЖИТТЯ НАЛЕЖУТЬ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ҐВАРДІЇ.

ЛОНДОН, 19. марта. — Сюди приїхав з Росії Залцман, представитель канадійських Жидів, і заявив, що в Росії та на Україні зорганізовано жидівську оборонну ґвардію. Організація каже, що вона не має політичного характеру, а має на цілн боронити жидівські громади перед погромами. Організатори сеї організації заявляють, що вона вже здержала погроми. Вони примушували кождого Жида понизше 60 літ віком вступати в ряди сеї організації та носити оружє. Російське правительство дозволило на зорганізованне сеї ґвардії три місяці тому назад та заосмотрило Жидів в карабіни та військових інструкторів. Ґвардія удержує строгу дисципліну. Правительство призначило недавно 244 міліони рублів на ратунок сиріт по погромах.

Від кількох місяців російське большевицьке правительство страшними карами вимушувало на селяньству України відданне усего оружа.

АЛІЯНТИ ПОСУВАЮТЬСЯ В ГЛИБ НІМЕЦЬКОЇ ТЕРИТОРІЇ.

ПАРИЖ, 19. марта. — Часописи подають вістку, що війська аліянтів посунулися в глуб німецької території та заняли міста Мільгайм та Шпельдорф. Французьке заграничне міністерство повідомляє однак, що се неправда, а подібні чутки могли вийти хиба з того, що окупаційні власти поставили недалеко Мільгайм та Шпельдорф сторожу, котра має стерегти зелізничих ліній.

ФРАНЦІЇ ГРОЗИТЬ ФІНАНСОВА РУЇНА.

ПАРИЖ, 19. марта. — Сенатор Шерон, голова фінансової комісії французького сенату, заявив, що Франція стоїть перед фінансовою руїною. Другі сенатори критикували Шерона за таке зображенне фінансової політики французького правительства, але Шерон заявив, що він має на се факти. Франція мусить постаратися сего року о 58 міліярдів франків, а тимчасом її приходи виносять усего 22 міліярди. Отже Франція має дефіциту 36 міліярдів франків, котрий вона вже зробила, рахуючи на те, що дістане гроші від Німеччини. Тому Шерон робить заключенне: Як Німеччина не заплатить, то Франція буде зруйнована фінансово.

ФРАНЦІЯ УЖЕ БОЇТЬСЯ НІМЕЦЬКОЇ ПРОМИСЛОВОЇ СИЛИ.

ПАРИЖ, 19. марта. — Серед французьких фінансових кругів настало велике занепокоєнне на чутку, що Гуґо Стінес, німецький промисловий магнат, викупове австрійські зелізничий промисл та вкладає великі суми гроший в зелізний промисл в Швеції та Голяндії.

В ПОВСТАННЮ В ІРЛЯНДІЇ ПОГИБЛО 15 ЛЮДИЙ.

КОРК, Ірляндія, 19. марта. — Повстанці вбили зі засідки коло Кінсейл сімох жовнирів та одного полісмена. Підчас битви, яка вивязалася з тої причини, погибло сімох Шін Фейнів.

Яких 30 жовнірів їхало збройними автомобілями, як їх напало з густого ліса яких 50 ирлянських революціонерів. Війско злізло з автомобілів та почало битву зі залягаючими повстанцями, котра велася, доки не прийшли війска на поміч; тоді повстанці цофнулися.

ГОЛОСОВАННЄ В ГОРІШНІМ ШЛЕСКУ ВІДБУЛОСЯ СПОКІЙНО.

БЕРЛІН, 20. марта. — Голосованне в Горішнім Шлеску над державною приналежностію сего краю відбулося спокійно. Вістки про якісь стички з англійськими військами не потверджені.

На се голосованне прибули з усіх усюдів Поляки і Німці, котрі думають, що вони управнені до голосовання. Прибули Німці аж з полудневої Африки.

Який буде вислід голосовання, здається, не зараз буде можна довідатися, бо аліянтська плебісцитова комісія зарядила перерванне усеї телефонічної та телеграфічної комунікації на довщий час.

Чи буде нова конференція у Вашинґтоні?

Заповідають, що по невдачі версальського договору, відбудеться нова мирова конференція у Вашинґтоні під кермою нового правительства Злучених Держав.

СПОДІВАЮТЬСЯ, ЩО ВАШИНҐТОНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРИНЕСЛА БИ АМЕРИКАНСЬКИЙ МИР СПРАВЕДЛИВИЙ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 19. марта. — В тутешних дипльоматичних і політичних кругах богато говорять тепер про можливу нову міжнародню конференцію у Вашинґтоні.

Особливо наробила розголосу вступна стаття у вчерашньому виданню нюйорського „Таймса", в якій говориться про те, що аліянти, переконавшись про безуспішність версальського мирового договору, думають над новою мировою конференцією у Вашинґтоні, яка би замериканізувала непопулярний версальський договір.

Говорять уже, що гостина бувшого французького премієра, Рене Вівіяні, котрий сьогодня відплив з Франції в дорогу до Америки, се перший почин до нової міжнародньої конференції у Вашинґтоні.

В британських дипльоматичних кругах кажуть, що нічого про таку конференцію не знають, але не були би противні, як би вона мала відбутись.

Італія і Японія безперечно пішли би за Великою Британією і Францією.

Таксамо за ними пішли би і малі держави.

Америка тоді мала би сатисфакцію, що мир по війні, яку вона виграла, роблено не в Европі по европейськи, але в Америці по американськи.

Президент Гардинг і державний секретар Гюз є за тим, що мир мусить бути неоспоримо справедливий і лише за таким миром вони можуть заявитись і його потвердити.

Аліянти, як сподіваються, знаючи силу матеріяльну і моральну Америки, готові на нову вашинґтонську мирову конференцію під проводом і покровом президента Гардинга і державного секретаря Гюза.

Така мирова конференція, колиб її переведено на неоспоримих засадах справедливости, перевела би значні зміни в Европі.

Нараді, що є покривджені конференцією мира в Парижі, без сумніву привязують великі надії до можливої нової міжнародньої мирової конференції у Вашинґтоні.

Потішив...

МІНІСТЕР ВІЙНИ, ВІКС, НА ОБІДІ В ПИТСБУРҐУ, ПА., КАЖЕ, ЩО ПРАВИТЕЛЬСТВО У ВАШИНҐТОНІ ЗА 2½ РОКУ ВИДАСТЬ 17 БІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ.

Радить касувати збитковий податок, але про скасованне доходового податку бідних, мовчить.

Є ЗА ОХОРОННОЮ ТАРИФОЮ, ЯКА УДЕРЖАЛА БИ ДОРОЖНЮ.

ПИТСБУРҐ, ПА. 19. марта. — На обіді, який сьогодня уладила тут Питсбурська Торговельна Палата промовляв міністер війни, Вікс, котрий говорив про фінансові потреби Злучених Держав на будуче.

Він сказав, що протягом 30 слідуючих місяців американське правительство має видати 17 біліонів долярів.

Він признавав, що таку суму нелегко зібрати від народу протягом півтретя року, але подав способи, як зарадити в біді. Казав, треба перевести ощадність у веденню правління у Вашинґтоні і деякі зміни, а особливо щодо податків і тарифи.

Він є за скасованнєм збиткового податку (податку від збиткових річий, як солодощі, вибавливі одіння, прикраси і т. д.), бо, як казав, через той збитковий податок люди вибагливі річи меньше купують, а промисловці меньше продукують, і що заробиться на збитковому податку, то се стратиться ще з надвишкою на податку доходовому від промисловця.

Далі казав міністер Вікс, що він за зміною тарифової системи. Він заявився за охоронною тарифою, яка принесла би з мита наложеного на ввожені до Америки товари до пів біліона долярів річно, а крім того охоронила би американський промисл від нерівної конкуренції з Европи. Одначе, додав він, мито (цло), яке ся тарифа має накладати на чужі товари, не повинна бути надто висока, але щоби тільки вирівнували ріжницю між ціною товарів европейських і американських, так щоби й американські товари можна було продавати в Европі.

Потім говорив конґресмен Дж. В. Фордни, котрий таксамо заявився за зміною тарифової системи для охорони американського торговельного ринку і для збереження „ровеня американського способу життя".

Далі він згадав про те, що американський нарід має тепер загалом заплатити 14 біліонів долярів державного довгу. Коротко-реченцеві радив він перемінити на довго-реченцеві, аби в той спосіб можна і податки зменьшити та розложити на дальші роки.

Вкінці сказав він, що сього року податкові закони не будуть такі користні для державного скарбу як в минулих роках, з причини, що люди і компанії не зароблять тепер так богато як в останних роках, а як нема доходу то нема й доходового податку.

Крім сих двох бесідників на обіді промовляли ще: міністер скарбу А. В. Меллон і міністер праці Дж. Дж. Дейвис.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES.		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодинокe число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На рік	$10.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРГАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВИ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ҐАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

ДВА МОСКОВСЬКІ НАЦІОНАЛІЗМИ.

Трилітна практика українських селян та робітників з большевицьким правительством в Москві показала їм як на долоні, що в національній справі межи російським чорносотенцем та російським большевиком ріжниці не має.

Коли є яка ріжниця, то та ріжниця є хиба на словах, в заявах, в декляраціях. Російські большевики заявляють все і всюди, що вони стоять за самовизначеннє народів бувшої російської імперії та що вони не думають сего права обмежати, хочби котрий народ постановив відорватися від Росії. Вони адвертайзмують себе як прихильників самоопреділення народів аж до самого відорвання від Росії.

Однак се лише заява. На ділі вони роблять все, що лежить в їх силі, щоби знищити український національний рух. Український народний рух представляється як буржуазну видумку, хоч в ту саму хвилю, як дорікається буржуазностю стремлінню українських селян та робітників до розвою своєї культури, в той час не добачується націоналізму в московськім гнеті над українським народі. В своїй загорілости дійшли до того, що український рух почали звичаєм московських хуліґанів представляти за штучний рух, викликаний заграничною помочю.

Російські націоналісти того рода, як Керенський, Мілюков, Бурцев поступають не менче ворожо супроти українського руху, але богато чеснійще. Вони нікого не дурять, що вони за самоозначеннє народів аж до відділення від Росії. Вони не голосять, що вони позваляють всім народам бувшої російської імперії відорватися та потворити самостійні держави. Вони виразно виявляють всему світови, що вони стоять на становищі єдности та неподільности Росії, що вони стоять на становищі єдности та неподільности Росії, що вони будуть всіми силами виступати проти відорвання Польщі, фінляндії, Литви, України, і других народів бувшої царської імперії. Вони імперіялісти, але імперіялісти, котрі не завивають свого імперіялізму під жадні кличі межидержавного братерства або межидержавної революції. Вони отверто кажуть: Ми такі а такі, чи вам се подобається, чи ні. Таких нас маєте, і з такими мусите рахуватися.

Вони серед українського народа жадних платних аґентів не удержують, які малиби голосити українському робітникови та селянинови, що все спасеннє в приналежности до російської імперії, а вся думка про независимість України се видумка заграничних капіталістів. Справа з ними ясна: се справа сили. Хто покажеться силнійший в рішаючу хвилю, по того волі піде справа. Боротьба українського народа проти московських націоналістів, таких як Керенський, Мілюков, Бурцев, се боротьба двох націоналізмів, в котрій все ясно.

Зате боротьба московських большевиків за національне поневоленне України тим як раз небезпечнійша для українсько народа, що московський імперіялізм заслонений тут ріжними революційними фразами та кличами, на котрий дасться зловити не лише політичний анальфабет, але навіть людина, яка брала участь в практичній політиці. Не одному треба аж на власній шкірі пережити визволенне українських мас большевикми, щоби переконатися, що се таке голошене ними самоозначенне аж до відорвання.

Але нам хоч як тяжка боротьба проти маскованого інтернаціоналізмом московського шовнізму, нічого руки опускати. Українське селянство та робітництво нарешті порозуміло уже суть українства так добре, що московські „революціонери" вже не зловлять його на жадні фрази. Українські повстання, від котрих большевицьке правительство в Москві не має ніколи спокою, показують, що українські селяни практикою, досвідом на власній шкірі перейшли ту науку і зрозуміли, що визволенне національне українських мас може бути лише ділом їх власних рук.

СТАНЬТЕ ЦІЛОРІЧНИМ ПЕРЕДПЛАТНИКОМ „СВОБОДИ"!

Станьте цілорічним передплатником самі і другим радьте. Чим більше підіпрете „Свободу", тим ліпшою її зробите, а не для кого іншого тілько для себе самого і для всього загалу.

Нехай не буде писменного Українця в Злучених Державах, Канаді і Бразилії, котрий не був би передплатником „Свободи"!

Кождий Українець преція варта бути своїм власним, самостійним передплатником своєї ґазети, а не стояти в чужу ласку і читати позичену ґазету, або чужу, або жадної, як часом годі позичити або купити.

Чого маєте собі жалувати? Досить, що Вам другі жалують. Зараз нині вплатьте передплату і пішліть за себе до „Свободи"!

КОМІСАР ЙОФФЕ ВІДДАВ 11 МІЛІОНІВ СЕЛЯН В НЕВОЛЮ ПОЛЬСЬКИМ ПАНАМ.

В минулу пятницю сталася подія, яка буде записана яко найчорнійше пятно в історії.

Того дня в Ризі, столиці Латвії, большевицький комісар, московський Жид Адольф Йоффе, підписав мир із шляхотською Польщею, на підставі котрого **віддав польським панам 7 міліонів українських і білоруських селян на їх землях, що до революції належали до бувшої російської імперії.**

Йоффе своїм підписом віддав польським панам майже всі ті українські і білоруські землі, де за небіжки Польщі і за царської Росії польська шляхта мала великі земельні посілости.

Йоффе дав польським панам українські землі разом з народом в Холмщині, на Волині, в полудневій части Гродненщини, і Минщини, а білоруські землі в північній Гродненщині і Минщині та у Виленщині і Витебщині.

Крім того Йоффе, „в імени Росії(?) і України" (?!!) „зрікся" в користь Польщі **і Східної Галичини.**

Разом Йоффе „передав" шляхотській Польщі 7 міліонів Українців і Білорусинів на їх землях, що належали до бувшої російської імперії, і 4 міліони галицьких Українців, **отже 11 міліонів народу віддав в неволю польських панів.**

На всіх тих землях, а крім того ще в Київщині і на Поділлю сиділа довгі віки польська шляхта. **Українська і білоруська революція викинула польську шляхту, а тепер большевики своїм миром** посадили її назад ґень аж недалеко Минска, коло горішнього Дніпра, на південь через українське Полісє і Волинь. Як не дали Київщини і Поділля то лиш тому, що польська шляхта не домагалась, бо боялась, що задавиться і згине.

Що так було а не інакше, то потвердить нам навіть російська большевицька ґазета.

Перед нами російська большевицька щоденна ґазета „Правда", яка виходить в Празі, столиці Чехословаччини. В тій ґазеті, в 5. числі, з 23. лютого, 1921, в нотатці про **„польсько-російські переговори" читаємо:**

Хотяй останні вісти з Москви і говорять, що в мирових переговорах в Ризі наступив зворот корисний для заключення мира; що у спірних точках щодо розділу золотого запасу дійшло до згоди (що Польща згодилась приняти 30 міліонів рублів з того запасу); та що длятого можна сподіватись підписання мирового договору протягом двох тижнів, — то всетаки треба бути готовим на нові проволоки переговорів зі сторони Поляків, як се було досі.

Що більше. З Варшави приходять вісти, що в Польщі проповідують похід проти советської Росії. Так примірoм всі польські ґазети друкують зазив „народу" минського повіта, в якому той „нарід" домагається прилучення (ще й того повіта Минщини) до Польщі.

Від імени „народу" фіґурують під відозвою підписи 16 людий, котрі всі є польськими дідичами (поміщиками), **а котрим відібрано було землю в користь селян Білоруси.**

Що се значить?

Се значить, що Польща хоче загарбати як найбільше земель, де до революції сиділа репяхом польська шляхта, щоби тій шляхті назад віддати землі, відібрані селянами в часі революції.

Поляки, як пише большевицька ґазета, висилають **польську** шляхту в ролі „народу" з домаганнем прилучення чужих земель до Польщі; потім Польща таке домаганнє повторяє большевицьким комісарам, а ті комісарі під проводом господина Йоффе кладуть свій підпис і годяться на те, чого хоче польська шляхта.

При отворенню мирових переговорів в Ризі говорив Йоффе до польської делеґації, що там в салі **„нема ані побідників ані побіджених".**

І дійсно там їх не було. Бо Лях Іван Домбський виграв, здобувши для польської шляхти 11 міліонів українського і білоруського робітного селянського народу. Таксамо виграв комісар господин Йоффе, бо він до робітного народу ніколи не належав, а має комісарський мир для комісарського панування. Ось московська большевицька ґазета **„Русский Голос"**, котра виходить в Ню Йорку, в 1383 числі з 17. марта, 1921, подає телеґраму з Берліна, **що Адольф Йоффе назначений московським большевицьким амбасадором у Варшаві, столиці Польщі, та що польскі урядові газети дуже радісно відносяться до сього іменовання, заявляючи, що Йоффе є „джентелмен".**

Отже річ ясна, що як комісар **Йоффе** буде амбасадором у Варшаві, витаний радісно тамошньою панською пресою яко „джентелмен", — то він не є побіджений, але **побідник.**

Таксамо є **побідником Іван Домбський,** бо досі він лише був заступником міністра заграничних справ, а тепер як панам привіз від „джентелмена" Йоффе тілько земель і 11 міліонів робітних людий яко невільників, — то вони його не забудуть богато нагородити, а є чим, бо і золота привіз від комісарів.

А деж є побіджені? Побіджені — то ті робучі селяни!

Се тих 11 міліонів бідних селян, за котрими, як пише большевицька ґазета „Правда", польська шляхта так страшно побивалася, і котрих землі, як пише тасама ґазета, вона готовить тепер назад відібрати.

Ті міліони бідного селянства — се власне побіджені.

Вони побіджені польськими панами і жидівсько-московськими „джентелменами", панами комісарами.

Ті міліони селян по цілих віках неволі видістались були на волю; відібрали від панів-галапасів свою землю, на якій все вони тільки працювали і працювали гірко, — **аж вкінці прийшли ті, котрі їм обіцяли поправити революцію по большевицьки, а поправили по комісарськи, так що міліони визволеного українського і білоруського селянства назад віддали польським панам в неволю.**

Сю віддачу підписали легкою рукою — замоченою в крови скипілій міліонів селянства, обрабованій з овочів революції.

Крім того додали ще польським панам 30 міліонів рублів золота, що теж є власностю не їх ані польських панів, але робучих людий.

В додатку ще увільнили Польщу від участи в російських довгах, хотяй за ті гроші будовано і в Польщі залізниці.

І вкінці прирекли польським панам, що не робити-муть проти них жадної пропаґанди, та що заборонять всякі орґанізації, що хотіли би працювати проти польських панів, ані не будуть вмішуватись до правлінння польських панів на відданих їм землях.

Три роки треба було дурити цілий світ, а особливо народи бувшої російської імперії, що большевики несуть революцію; що несуть всім робітним людям визволеннє, а панам смерть, — **аби вкінці зрадити робітних людий і міліонами давати їх в панську неволю, та ще й присягати панам, що тої неволі не дай Боже не нарушать.**

Аж сей злочинний акт риський, акт, який є замахом на революцію робітного народу в користь панів, повинен отворити очі навіть найтемнійшим задурманеним комісарською пропаґандою легковірам, легкодухам і малодухам.

Може аж сей злочин приведе до отверезіння людий, **бож він показав нині усякому, що зрадниками революції не були українські і білоруські селяни, але большевицькі комісарі, котрі їх по „джентелменськи" запродали ляцьким панам в неволю.**

Бо пора вже народам, яким комісарі пускали свої блофи, викинути комісарів на сто вітрів, а самим зачати діло будови своєї волі і свободи.

Народи, яких комісарі запродують в неволю, того злочинного акту ніколи не потвердять, але будуть боротись, щоби большевицько-панських злочинців змести зі своїх земель; визволитись від них раз на все; і завести у себе волю не комісаря і пана, — але селянина і робітника.

Неправда може на хвилю перемогти, але вкінці мусить побідити правда.

СЛОВА І ДІЛА ЛОЙДА ДЖОРДЖА.

З приводу його промови проти імперіялістичних змагань нових держав.

(Від власного кореспондента).

Телеґраф приніс нову промову анґлійського премієра Лойда Джорджа. Сим разом говорив він про положення в Середній Европі, витворене наслідком утворення нових держав на руїнах Австро-Угорщини.

Лойд Джордж нарікав, що нові держави ставляться ворожо одна до другої, що замість увійти з собою в тіснійші зносини і тим способом помагати собі взаїмно, кожда з них хотіла би зїсти сусіда, чим усі собі взаїмно шкодять. „Любов ближнього є не тільки божою заповідю, але також добрим інтересом", — сказав на адресу тих держав анґлійський премієр.

Зокрема ганив Лойд Джордж імперіялізм Чехів і Поляків. Поляків ще острійше ніж Чехів. Поляки — казав він — хотять загарбати великі простори тільки з тої причини, що ті простори колись, перед 500 роками, належали до польської держави.

Лойд Джордж є очевидно дуже розумний політик. Вже те, що зі звичайного адвоката дійшов до становища анґлійського премієра (а анґлійський премієр, доки має за собою парлямент, є властивим володарем Анґлії!), — свідчить про його політичний розум.

Та доки Лойд Джордж був тільки звичайним політиком, доти виставало, коли він говорив розумні промови. Для звичайного політика слово є ділом.

Та коли політик стає державним мужем, коли дістає власть і тимсамим змогу переводити свої слова в діло, — тоді вже розумних слів за мало, тоді він повинен свої слова ствердити ділами.

Якіж діла має за собою Лойд Джордж в тих справах, про які сказав висше наведену таку розумну промову?

Адже всі ті імперіялізми, на які тепер нарікає Лойд Джордж, **се його власне діло.** Адже в антанті Лойд Джордж має дуже поважний, иноді рішаючий голос. А хто як не антанта поділили спадщину по Австро-Угорщині так, що витворила теперішній стан.

Нарікає Лойд Джордж, що теперішня Австрія не має умов до розвитку. А хто як не антанта три міліони австрійських Німців приділила до чеської держави? Хто як не антанта заборонила австрійським Німцям злучитися з Німеччиною?

Нарікає Лойд Джордж на імперіялізм Чехів. Трудно! В такім світовім порядку, де кождий гарбає для себе, що може, годі вимагати від Чехів, щоб вони одні були святі та божі. Сильні понагарбали богато (німецькі кольонії!), а слабі стараються хоч дещо зарвати.

Ганить Лойд Джордж Поляків. Але-ж в силі антанти лежало заборонити Полякам іти війною на галицьких Українців, займати західні землі Великої України, користаючи з важкого положення Директорії, займати Білорусь, воювати з Литвою. Все те антанта не тільки позволяла Польщі робити, але ще їй помагала.

Зокрема що-до Галичини, то позволю собі пригадати Лойдови Джорджови те засіданнє Ради чотирох 21. мая 1919 р., на якім власне він ставив нам питання що-до наших відносин. Ті питання ставив він так, що виходило, що він в нашій справі добре орієнтується. Деякі питання були просто т. зв. адвокатські, себто такі, які ставить адвокат свому клієнтови, коли хоче дістати від нього означену відповідь.

Після одного з таких питань Лойд Джордж ствердив: **Вони за ніяку ціну, ні в якім випадку не хотять належати до Польщі.**

Инше питання було: „Чи правда, що як би на Вас не напали Поляки, то Ви могли би успішнійше боротися з большевиками?"

А після всего того Рада чотирох (отже й Лойд Джордж!) рішила, що уповажняється Польщу заняти Галичину аж по Збруч, щоб „охоронити мирне населення перед большевицькими бандами".

Українська армія Галичини, про яку сам Лойд Джордж сказав, що вона боролася би з большевиками, якби не напали на неї Поляки, перемінилася в „большевицькі банди". Український нарід, про який Лойд Джордж ствердив, що він абсолютно не хоче йти під Польщу, віддано під „охорону" Польщі.

Тепер Лойд Джордж нарікає на польський імперіялізм.

Був час, в початках Мирової Конференції, коли антанта мала такий авторітет, що могла диктувати новим державам свою волю. Тоді вона сама дала поживу їх імперіялізмам.

А тепер Лойд Джордж нарікає. Щож, і тепер ще не запізно. Нехай антанта прим. відмовить Польщі всякої охорони, всякої помочи,— а ще й тепер Польща буде мусіти зректися свого імперіялізму і вернути в свої етноґрафічні границі.

Але для сього мало промови Лойда Джорджа. Для сього треба твердого, рішучого діла. Треба Польщі твердо визначити східні границі по її етноґрафічні межі і сказати: Доси і не далі! А коли-б пішла далі, трактувати її як ворога світового мира. Та доки Польщу пеститься, доки дається їй поміч в грошах, в поживі, в военнім матеріялі, — такі промови Лойда Джорджа свідчать тільки проти нього самого.

Бо вони викликають враженння, що він безсильний зробити те, що говорить. А що премієр Анґлії не є безсильний, то видно не хоче зробити того, що говорить.

Відень, 22. лютого, 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

Е. КОЛОМБІНО.

ТРИ МІСЯЦІ В БОЛЬШЕВИЦЬКІЙ РОСІЇ.

(Отся статя се справозданнє делеґата італійської юнії металевих робітників, соціяліста, котрий був висланий до Росії в маю 1920 р., щоби розслідити вичерпуючо промислове положеннє сего краю для інформації італійських робітничих юній. Свого часу в нашій часописи появилися були винятки зі сеї статі; з уваги на те, що наші читачі зацікавилися дуже сею статею, і богато з них висловило своє бажаннє знати її в цілости, а не у винятках, сповняємо їх бажаннє та подаємо її в цілости).

Перша стріча з большевицькою пропаґандою.

Ми в Ямбурґу, першім місті в советській републиці. Про се пригадують нам звуки і музики, котра грає „Інтернаціоналку" (межинародний робітничий марш). Зелізничий дворець увесь удекорований червоними фестонами та прапорами. Образ Леніна займає середину безчисленних алеґоричних большевицьких пропаґандових оголошень. Фоноґраф повтаряє перед ґрупкою жовнірів і селян промови Леніна, Троцького і других бесідників. Так ми по раз перший запізнаємося, як тут робиться пропаґанду.

Заким ми доїхали до бувшої столиці Росії, наш поїзд задержався дві години на стації в Ґачині. Досить велика товпа людий збилася за відділом червоних жовнірів, що товпляться на малій плятформі. Від ритмічний рух червоних прапорів вони співають поважні ноти „Інтернаціоналки" з релігійним просто запалом. Як сей гимн грають, жовніри стоять на „Позір", а цівільні люди відкривають голови. Се мальовничий та зворушуючий вид. Неодин з нас, навіть ті, що мають всякі сумніви, втирає сльозу, що вкрадеться на око.

Приїзд до Петрограду.

До нас виголошують короткі привітні промови і ми їдемо далі, до Петрограда. Як ми приїхали, товариші Зіновєв, пані Балабанов, та другі витають нас надвірци. Наступають уклони, обнятя, сльози, змішані з оокликами та військовою музикою. Ми виходимо з двірця здовж витягненої рядом сторожі, зложеної з женщин, котрі салютують нам карабінами. Вони гарні, молоді, випростовані, і виглядають дуже елеґантно в своїх чорних, майже за елеґантних уніформах. Ми переїзджаємо в автомобили межи двома рядами жовнірів, і наконець приїздимо до палати, котра призначена для вжитку італійської місії.

Отже наконець ми тут в місті, котре вродило революцію, котре бачило її в її непевний вік діточий. Наш восьмидневний побут в сему місті, котре були колись таким гарною, новочасною столицею з цвитучими промислами, вистарчав нам, щоби пояснити собі, чому кореспонденти буржуазних ґазет виси-

...лали звідси такі сумні-невеселі о... місцевих відносин.

...кому членови середної ...си, чи се був ґазетяр по ...нню, чи може ґазетяр, який попав на таку роботу після свого повороту з Росії, котрий не знає внутрішної історії Росії, а тим самим не може ніяк зрозуміти тих причин, які викликали російську революцію, треба признати повну слушність та честність, коли він стане описувати те, що він бачить в Петрограді, як щось страшного та почне винити большевиків за нещасне положеннє краю. Лише очи соціялістичної віри та образовання можуть побачити в Росії щось инчого кромі теперішної матеріяльної руїни.

Ми просто ступали по руїнах світа, розбитих на дрібнесенькі частинки війною та двома революціями. Новий світ ще не повстав, і не може зявитися за простим покивом чарівної палички. На знищеннє старого зогнилого порядку не треба було богато праці. Але богато часу треба на збудованнє нового, передовсім коли будівничий не хоче при тій будові ужити навіть одної цеголки зі старої, розваленої будівлі.

Як виглядає нині Петроград.

Петроград виглядає нині як місто в жалобі. З його населення, котре виносило колись півтретя міліона душ, остало нині всего шістьсот тисяч. З решти найбільша часть пішла на села, де їм лекше добувати поживу; частина бореться на фронтах, а решта погибла в бою, або в революції, або від страшних пошестий, або від голоду та холоду. Вигляд міста се страшна річ, яка скручує вам серце, яка витискає на ваші уста проклон, не проклон на тих, що почінали революцію, і не на большевиків, котрі самі є безрадними дітьми обставин.

Всі бизнесові доми замкнені. Приватна торговля заборонена. Виставові вікна побиті. Склепові засуви ще лежать поломані попри вікна, додаючи вулицям ще більше вигляду знищення. Ту і там оставлено ще останки давних вивісок, немовби на глум. Стріткари їздять дуже рідко і то лише через кілька годин на день і то лише головними лініями. В цілім місті певно нема більше як пятьдесять возів стріткарових. Вздовж ріки Неви великі баркаси лежать затоплені і покинені. Колишні деревляні хідники міста позникали. Їх поздирали мешканці міста на опал підчас лютої зими. Послідної зими розібрано також 36.000 деревляних хатин та домів в тій самій цили. Лиш подумайте собі на хвилинку, що се велике місто не має води, бо всі водопроводи потріскали від морозу. Се й було причиною вибуху страшної пошести тифу, котра забрала тисячі жертв і котра ще тепер лютує серед населення Петрограду.

(Далі буде).

ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ.

XII.

Комунізм і т. зв. радянські републики.

Що соціялістичні робітничі партії західної і середної Европи не думають накидати тепер своєї диктатури і комунізму своїм краям, сего доказом є події за останні 4 літа. В Німеччині і Австрії вибухла в осени 1918. року революція. Прогнано цісарів, королів, князів, шляхту і ґенералів. Всюди захопив власть пролетаріят: в Німеччині, Австрії, Чехах. Але **всюди там пролетаріят станув в половині дороги;** нігде не завів примусово комунізму. Запровадив лиш правдиву демократію і далеко посунені обмеження капіталізму на користь робітництва.

Правда: у всіх тих краях часть пролетаріяту хотіла накинути решті народу комунізм. Сему одначе спротивились не тілько кляси дрібних посідачів (хлопи, ремісники, то що), але й більша часть свідомого пролетаріяту. Колиж в Німеччині та часть пролетаріяту, що хотіла силою завести комунізм, зачала революцію, тоді решта Німеччини (пролетаріят і хлопи та ремісники до спілки) з оружем в руках не допустили до сеї революції. (На похвалу німецькій культурі треба сказати, що не було там дикої різанини ні з одного ні з другого боку. Обі сторони боролись наче правильні армії, безоружних і бранців щадили, а по скінченню боротьби подали собі руки і не мстились одні на других ні трохи. Навпаки: тих, хто з одного чи другого боку допустився морду на безоружних чи бранцях, поставили перед суд. Культурний нарід навіть оружну революцію веде культурно!). І в Німеччині остала дальше демократична република, котрою правлять соціяльні демократи на спілку з заступниками хлопів (т. зв. центр) та ремісників (т. зв. людова партія). Подібно було недавно в Італії: Часть пролетаріяту пробувала завести комунізм і захопила фабрики, то що. Але не була в силі вдержатись, бо дрібні власники і ремісники та друга часть пролетаріяту заявились проти комунізму, а натомість за далеко ідучими соціяльними реформами в користь робітників. Робітники дістали право до контролі управи фабрик через вибраних робітничих делеґатів, як також до певного уділу (проценту) в чистім доході з фабрик, копалень і т. п. На тім скінчилась та проба революції в Італії. Там також не було різанини. Тут і там впали трупи, але не було дикої мести одних над другими. А робітники здобули дуже богато — здобули вплив і уділ у фабриках.

В инших краях, як Франція, Белгія, Англія, Швайцарія, Австрія, Чехи і т. д., навіть таких проб не було. Чому? — Бо в Франції, Белгії, Англії і Швайцарії само робітництво має велику участь в цілім капіталістичнім господарстві (шери в компаніях, бонди в державних позичках, ощадности в банках) і само не хоче насильного перевороту. Лиш мала часть пролетаріяту, ті, що ще не доробились якогось крейцаря, заявляються за тим, аби комунізм заводити сейчас. Але на то нема в них сили. Натомість в Чехах і Австрії робітники взагалі є в меншости, а в значній більшости є хлопи і ремісники; до того лише менша часть робітників заявляєсь за заведеннем комунізму вже тепер, а більша часть є за далекосягаючими реформами в користь робітників. Ще про инші краї, як Іспанія, Портуґалія, Югославія, Греція, Румунія, Болгарія, Данія, Норвеґія, Швеція, Польща — то шкода говорити. То краї переважно рільничі та ремісничі, де хлопи і ремісники се головна сила народу. Там нема мови про пробу завести комунізм.

Одинокі три краї, де проби насильного заведення комунізму довели до результатів, є Россія, Угорщина і Україна — не числючи таких підвних країв, як Башкирія, Сибір, Туркестан, Кавказ тощо. Чи не мусить вражати вже се кождого думаючого чоловіка, що заведенне комунізму вдалося якраз в тих культурно дуже ще відсталих, зацофаних, малописьменних, рільничих краях, які до остатних літ були в тяжкій політичній неволи і в яких властиво майже нема пролетаріяту? Чи не вказує вже ся обставина на то, що тут щось не цілком до ладу з тим „комунізмом"? Бо висококультурні, промислові краї, де є великі сконцентровані промисли та де є великі маси пролетаріяту, і то пролетаріяту свідомого та зорганізованого — не хочуть комунізму; а саме некультурні і нерозвинені краї, де нема промислу та де пролетаріят творить знинаючу часть населення, завели в себе комунізм!

Отже перш за все треба ствердити, що **в усіх тих нібикомуністичних краях не було і нема правдивого комунізму.** Що правда: оголошено його, але ніхто не пробував і не пробує завести його на селі, в рільництві та в сільским і маломіськім ремеслі. Комунізм заведено лише в копальнях, фабриках, банках, зелізницях то що. А що десять десятих населення сих країв є селяне і ремісники, то властиво **комунізм є там виїмком, а приватна продукція є правилом.** Поза зелізниці, копальні і великі міста комунізм не поступив там ні одного кроку вперед і не поступить. А то тому, бо маси селян і ремісників не згодяться на него і не дозволять забрати своїх ґрунтів чи варстатів на спільну, загальну власність.

По друге, **в усіх тих краях не було і нема диктатури пролетаріяту.** Правда — оголошено її, але не заведено. Замість того є там инша диктатура, а саме **диктатура т. зв. здеклясованої міської інтеліґенції і півінтеліґенції,** що називає себе тепер „комуністичною партією". Самі провідники т. зв. російських комуністів, Ленін і Троцкий, заявляли нераз отверто, що правдивої диктатури пролетаріяту в Росії завести не годен. А то з двох причин: раз, що пролетаріят є там в дуже мізерній меншости — а по друге, сам пролетаріят є за темний і несвідомий та не розуміє, що то соціялізм та диктатура пролетаріяту. Натомість — казали вони — треба завести диктатуру т. зв. комуністичної партії, то є тих „свідомих комуністів" в Росії (головно міських інтеліґентів), що хочуть силою завести комунізм. Хоч та партія не має навіть 100.000 членів разом на цілу Росію і Україну, то вона, маючи відвагу і державну власть у своїх руках, силою накине Росії, Україні і решті світа комунізм. А як люде не схочуть сему повинуватись, то треба ужити террору (пострашу через масові розстріли і вязниці). — Так і сталось: несповна 100.000 комуністичних інтеліґентів, півінтеліґентів та агітаторів, а так само тих, що для наживи причипились до партії (се знов головно Жиди) захопили відвагою власть у руки і террором тримають всю Росію, а почасти і Україну, в руках. Се є отже диктатура не пролетаріяту, але російсько-жидівської малоінтеліґентної, але за те очайдушної, інтеліґенції.

Скаже може дехто на се: „а отжеж нарід слухає її! Коли тих самозванців лише 100.000, то чому нарід не скине їх?" — На се вистане спитати: а чи не слухав той сам нарід сотками літ царя і його чиновників? Чи дуже бунтувався проти них? Чи скидав їх часто? — **В тім-то й лежить ціла тайна пановання большевицької інтеліґенції в Росії, що нарід там темний і непорушний наче колода.** Хто захопить власть, то є хто захопить міста, армію, зелізниці, магазини і телеграфи в свої руки, того московські, башкірські, сибірські, калмуцькі чи инші темні маси будуть слухати. Як царі і його посіпаки мали те все в руках, то нарід корився цареви. Коли-ж тепер те все мають в руках т. зв. большевики, то нарід кориться їм, аби тілько вони не тикали його ґрунтів! — Знов може хто скаже: „а отже не правда! преціньже нарід скинув царя і його чиновників!" — На се треба пригадати, **хто то скинув царя і як се сталось?** — Скинула його російська буржуазія, такі пани як Родзянко, Терещенко, князь Львов, проф. Мілюков і т. д. — і то за згодою і намовою тодішного англійського посла в Петербурзі, Бучанана.

Як звісно, цар, бачучи, що Росія не виграє війни з Німеччиною і Австрією, послухав ради Распутина і рішився покинути антанту та заключити з центральними монархіями мир. Він запропонував їм, що відступить їм Польщу в заміну за східну Галичину, бо він хотів дібрати галицько-український національний рух у свої лабети. Про се йшли тайні торги; Австрія не хотіла зречися богатої в нафту і пшеницю Галичини. Про сі переговори довідалась антанта, а головно Англія. Вона зрозуміла вмить, яка небезпека грозить антанті, коли цар зробить окремий мир з обома цісарами: тоді Німеччина і Австрія всі свої армії зі східного фронту кинули би на Париж і на Італію. Щоби перешкодити царським мировим плянам, забито наперше заушника цариці Распутина, котрий через царицю впливав на політику царя. Але се не помогло. Цар видів, що Росія програє, і сам пер до мира. **Тоді Англія рішила зробити в Росії переворот і скинути того царя, що не хотів її слухати.**

Се прийшло легко, бо інтеліґенція і буржуазія царя не любили. До того Англія обіцяла російській буржуазії великі користи, коли Росія дальше буде вести війну з осередними державами. А саме обіцяла: східну Галичину, Вірменію, північну Перзію, Царгород з морськими протоками (Босфором і Дарданелями) та вплив на всіх Славян. Се додало рос. буржуазії охоти дальше вести війну. Але щоби се було можливе, треба було скинути царя, що вже добивав торгу з цісарями! І се зроблено легко, бо до сего вистарчило мати за собою два-три полки в Петербурзі. Зненавидженого царя усунено на бік та проголошено републику, на якої чолі станули князь Львов, голова думи Розянко, міліонер Терещенко і провідник партії октябристів міліонер Гучков. Отсе був початок революції: **не тяжкорухавий російський нарід зачав її та не нарід скинув царя, а висока буржуазія в спілці з Анґлією.** Нарід заговорив аж пізнійше. А що він заговорив? — Нарід звернувся як-раз проти тих панів, що скинули царя. І то звернувся подвійно: поперше скористав із замішання та браку власти і вигнав панів-дідичів з їх маєтків, а землю забрав собі; а по друге не послухав републиканського правительства, не схотів дальше битись і став покидати фронт. Значить: що иншого хотіли ті, котрі скинули царя, а що иншого думав собі нарід. Якби так висока буржуазія була не скинула царя і якби так цар був заключив мир з цісарями, то в Росії був би спокій, бо всі мужики були би хвалили батюшку-царя за те, що скінчив війну. Колиж царя скинули ті, що хотіли воювати дальше, то нарід не послухав їх. І тому Львов, Родзянко, Терещенко, Керенський та инші провідники російської буржуазії, опинились у воздусі.

На то як-раз Німці прислали до Росії Леніна, Троцького та инших російських соціялістів-большевиків. Була то саме партія найкрайніших рос. соціялістів, що проживали в Швайцарії і Німеччині. Большевиками вони прозивались тому, що були крайнійшими, чим провідник рос. соціялізму Плеханов і чим більшість російської соціял-демократичної партії. Німці прислали їх — давши їм на подорож окремі ваґони і всяку вигоду! — тому, бо знали, що ті „большевики" є за тим, аби Росія зараз застановила дальшу війну з Німцями і Австрійцями. Сего Німцям саме дуже було треба. Ленін, Троцкий і їх товариші мали легку задачу; вони кинули лише клич: „салдати! покидайте фронт! не треба війни!" — а нарід, що саме того хотів, послухав їх. Що більше; се так подобалось всій армії, що Родзянка, Терещенка і Киренського скинено, а на чолі правительства поставлено Леніна і Троцького. Значить: **поставлено їх на чоло не тому, що вони були комуністи, а тільки тому, що вони заявились проти всякого дальшого ведення війни.** Саме тоді переводились вибори до першого революційного російського парляменту. Сі вибори відбулись на наскрізь демократичній засаді загального, рівного, тайного, безпосередного і пропорціонального виборчого права. Так вибраний „установчі збори" мали тільки дуже слабу большевицьку меншість; більшість мали соціялісти-революціонери, соціяльні демократи і трудовики. Ленін і Троцький, бачучи се, розігнали сей перший російський народний парлямент оружними відділами, зложеними з Лотишів, Китайців та Мадярів — отже самих чужинців. Зробили так само, як роблять всі деспоти, що проти власного народу вживають з правила полків, зложених з чужинців.

Ось таким робом большевики захопили власть у Росії. А захопивши її раз, силою нерухавости (інерції) російського народу — то є силою темноти і політичної рівнодушности сего народу — держаться при власти. Так само, як держався цар. Теоретично (в засаді) ніби правлять в Росії т. зв. „селянсько-робітничо-солдатські совети" (ради), вибирані після **куріяльної** виборчої системи (**нерівним** виборчим правом). А фактично правлять т. зв. комісарі, установлені з гори, і то правлять террором. „Совети" є лише на папері; ніхто, хто має иншу думку, як „комісарі", до них не кандидує, бо такий, що в „советі" має свою, а не комісарську думку, непевний ні хвилі свого життя. **Демократії — то є правління народу — в большевицькій Росії нема.** Тим більше нема правління народу на Вкраїні. Там просто присилають „комісарів" з Москви; зрештою всі головні справи України належать не до центрального „совету" України, але до центрального „совету" в Москві (така то є та „укр. радянська република"!). Панованнє т. зв. комуністів на Вкраїні є властиво панованнєм Москви над Україною та є оперте на російських баґнетах. Хто говорить про істнованнє „укр. радянської републики" се або непочитальний самодур або запроданий дурисвіт.

(Дальше буде).

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імени осіб беручих участь і без довших покликів).

Ціна одної стрічки 10 центів.

ROCHESTER, N. Y.

Заходом Місцевого Українського Центрального Ратункового Комітету відбудеся КОНЦЕРТ в честь нашого кобзаря Тараса Шевченка, в суботу, дня 26 марта 1921 р. в церковній гали при Гудсон Евеню, о годині 7-ій вечером. Вступ для дорослих по 75 і 50 цнт., для дітий 10 цнт. Весь дохід призначений вдовам і сиротам в рідним краю. 67

ПОЛІСМЕН ЗАСУДЖЕНИЙ ЗА УБИЙСТВО ХЛОПЦЯ.

Перед нюйорським судом засідав на лаві обжалованих полісмен Флад, обжалований за убийство 15-літнього хлопця Кашінга. Дня 14. липня 1918 року Флад та ще один полісмен вбігли на дах одного будинку, щоби піймати хлопців, котрі мали довити голубів. Флад почав стріляти до утікаючих хлопців і убив на місци Кашінга. Бувший губернатор нюйорського стейту постарався о те, що його поставлено на лаву обжалованих. Лава присяжних суддів признала полісмена винним убийства в другім степени (ненамірене), за котре назначена кара вязниці до 15 літ.

РОЗБИШАКИ ЗАБРАЛИ ШІСТЬ ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ ЮНІЙНИХ ГРОШИЙ.

В місті Дітройт трох узброєних бандитів напало на дві женщини, котрі працюють для юнії зелізничих робітників для удержання доріг, як вони переносили 6,000 долярів юнійний гроший з банку до уряду юнії. Один розбишака вдарив панну Діл Нюмен, котра робить вплати в юнії, в голову, пірвав скіряну торбу з грішми і втік з товаришами автом.

ЯК ЖИДИ БОРОНЯТЬСЯ ПЕРЕД НАПАСНИКАМИ НА СВОЮ НАЦІЮ.

Начальник поліції в місті Ст. Луис, Мезури, видав розпорядження поліції арештувати кождого чоловіка, котрий буде продавати часопись „Ди Дірбон Індепендент", котра від якогось часу містить статі против Жидів. Начальник поліції видав сей наказ на тій основі, що такі статі заколочують мир, бо вони обчернюють одну клясу населення. Стейт Мезури має закон, котрий карає кождого, що безчестить других, особи або цілу клясу, гривною від 50 до 500 долярів.

АРЕШТУВАЛИ ГОРІВКУ В ЛЬОКАЛИ РОБІТНИЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

Стейтові та федеральні агенти зробили трус в льокали Американської Федерації Праці в Денвер, Колорадо, та забрали звідти 21 гальон горівки, яку урядники сеї організації мали приготовати на принятє для учасників національної конвенції федерації сего літа. Рівночасно арештовано двох членів комітету принять.

БИТВА МЕЖИ ГРАНИЧНОЮ СТОРОЖЕЮ ТА ПАЧКАРАМИ ГОРІВКИ.

В місті Ель Пасо, в Тексас, на границі межи Злученими Державами та Мексиком, прийшло до кровавої битви межи американськими імміграційними урядниками та жовнірами а мексиканськими пачкарами горівки. Битва тревала від години 10. вечером до 1. в ночи. Імміграційні урядники завважали вечером громадку Мексиканців, котра брила ріку Ріо Гранде, що плине самою границею межи Мексиком та Злученими Державами. Вони почали стріляти до них, щоби задержати їх. На стріли американських урядників відповіли з мексиканської сторони якісь люди, укриті в корчах. Американські урядники прикликали граничних вояків і счинилася правдива битва. Американські жовнірі стріляли в напрямі відблеску вистрілів на мексиканській стороні. Час від часу давався звідти чути зойк раненого. В битві ранено трох Американців, але ні один не був ранений тяжко. Мексиканські пачкарі, утікаючи, покинули 57 кварт горівки. Над раном американська гранична сторожа арештувала 5 підозрілих людий, з котрих двох було ранених.